

వట్టివేరు

దీని వేర్ల నుండి తీసిన సుగంధ తైలాన్ని పరిమళ సబ్బుల తయారీలో, చల్లని పానీయాల తయారీకి మరియు సౌందర్య సాధనాల తయారీకి ఉపయోగిస్తారు. దీని వేర్లు బుట్టలు, చేతి పంఖాలు మరియు చాపల తయారీకి వాడుచున్నారు.

నేలలు : దీనిని తేలికైన, నిస్సారవంతమైన మరియు క్షార (ఉదజని సూచిక 9) భూముల్లో, నీరు నిలిచి ఉండు నేలల్లో కూడా పండించవచ్చు.

వాతావరణం : ఉష్ణ మరియు సమశీతోష్ణ వాతావరణం అనుకూలం. 100-200 సెం.మీ. వర్షపాతం, 21-44⁰ సెల్సియస్ ఉష్ణోగ్రత మరియు మధ్య రకం తేమ అనుకూలం.

రకాలు : ఉత్తర భారత మరియు దక్షిణ భారత రకాలు మరియు సుగంధ, ధారిణి రకాలు.

ప్రవర్ధనం : వాణిజ్య సరళిలో దుబ్బుల నుండి లభించే పిలకల ద్వారా వృద్ధి చేస్తారు. తొలిదశలో మొక్కలు నాటుకునే వరకు 4-5 రోజులకొకసారి, తదుపరి 15 రోజులకొకసారి నీరిస్తే చాలు.

నాటటం మరియు ఎరువులు : ఆఖరి దుక్కిలో ఎకరాకు 2 టన్నుల పశువుల ఎరువు, 80 కిలోల సూపర్ ఫాస్ఫేట్ మరియు 20 కిలోల పొటాష్ వేయాలి. పిలకలను 45×30 సెం.మీ. దూరంలో, 10 సెం.మీ. లోతుగా నాటాలి (ఎకరాకు 28,000 మొక్కలు); జూన్-జూలై నెలలు నాటేందుకు అనువైన సమయం. పైపాటుగా ఎకరాకు 52 కిలోల యూరియాను 3-4 సమ విడతలుగా వేస్తే మంచి దిగుబడి సాధించవచ్చు.

కోతలు : నాటిన 15-18 నెలల తర్వాత వేళ్ళను తవ్వి తీయాలి. ఇంతకంటే ముందు వేళ్ళను సేకరించినచో వీటి నుండి తక్కువ మోతాదులో నాణ్యత లేని తైలం లభిస్తుంది. తీసిన వేర్లను 3-4 రోజులపాటు నీడలో ఆరబెట్టి తరువాత తైలం తీసుకోవచ్చు.

దిగుబడి : ఎకరాకు 4-5 కిలోల తైలం, రూ. 6,000-8,000 నికరాదాయం లభిస్తుంది.

